

УДК 330.322.54:631.11(477.41) [®]

ОДНОРОГ М.А., канд. екон. наук

Технологіко-економічний коледж

Білоцерківського національного аграрного університету

Odnorog_BTNAU@ukr.net

ІНВЕСТИЦІЙНА ОЦІНКА СКЛАДОВИХ ФАКТОРІВ В АПК КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті обґрунтовується можливість визначення інноваційної оцінки підприємств АПК на основі оцінки інвестиційної політики. Подано коротку характеристику механізму залучення реальних інвестицій в підприємства АПК.

Доведено, що важливим напрямом підвищення ефективності інвестицій в АПК є поліпшення структури капітальних витрат: технологічної, відтворювальної, галузевої, територіальної.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна оцінка, агропромисловий комплекс, фактори, Київська область.

Постановка проблеми. Аграрний сектор належить до сфери економіки, яка пов'язана з виробництвом продуктів харчування як основи життєдіяльності людей і відтворення робочої сили. Підприємства агропромислового комплексу виробляють сировину для багатьох видів споживчих товарів і продукції виробничого призначення. Однією з найважливіших складових АПК є переробна промисловість. Стан галузей переробки визначає продовольчу безпеку і соціальний клімат у суспільстві, забезпечує підйом суміжних галузей підвищення зайнятості населення. Тому дослідження проблеми інвестиційної оцінки складових факторів в АПК Київської області є досить актуальним. Роль переробних підприємств у розвитку економіки області чи країни в цілому очевидна, але вимагає значних інвестиційних вкладень. Вишукати їх в потрібні терміни і в достатньому обсязі за рахунок власних фінансових джерел багато підприємств не можуть. Виникає проблема пошуку інвестора. Для цього підприємство має бути інвестиційно привабливим, а інвестор – оцінити складові фактори в АПК.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження різноманітних аспектів теорії та практики інвестицій, інвестиційної оцінки складових факторів в АПК, що мають важливе значення для забезпечення ефективності вкладення капіталу, досліджували як зарубіжні, так і вітчизняні вчені: Колеман Д., Фуллер Б., Херстейн Р., Джоргенсон Д., Крелле В., Лернер Д., Мегінсон В., Ромер П., Шмідт Р., Солоу Р., І. Т. Балабанов, І. О. Бланк, В. П. Горьовий, С. О. Гуткевич, А. А. Задоя, О. В. Захарчук, М. І. Кісіль, М. Ю. Коденська, В. Г. Чабан, І. В. Ліпсіц, І. І. Лукінов, П. І. Юхименко, Г. М. Підлісецький, М. М. Кропивко, П. Т. Саблук та інші.

Мета і завдання дослідження – дослідження теоретичних та практичних аспектів особливостей інвестиційної оцінки складових факторів АПК Київської області.

Матеріал і методика дослідження. Для досягнення поставленої мети використано методи наукової абстракції, системного підходу, аналізу, синтезу та монографічний.

Результати дослідження та їх обговорення. У сформованому середовищі дуже складно знайти спонукальні мотиви для розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності АПК регіону та забезпечити факторні складові зростання його виробництва:

- створення сприятливих умов переходу на інноваційний шлях розвитку;
- побудова стимулюючих факторів, що прискорюють темпи оновлення виробництва;
- проведення регулярних маркетингових інновацій на основі високих інформаційних технологій.

Перший фактор пов'язаний з процесом формування сприятливої атмосфери між самостійними сферами АПК і сферами інтелектуальної діяльності. Принципи та умови міжгалузевих відносин тут будуються на основі наступних аспектів: обліку виникнення інноваційних потреб виробничої сфери; врахування галузевої специфіки та тривалості обороту вкладених коштів; прогнозу невмотивованого зростання прямих і непрямих витрат – визначення ступеня ризику вкладень [2].

Другий фактор тісно пов'язаний з розвитком підприємництва, вдосконаленням економічних відносин в зростанні виробництва. Проявлені мотиваційні варіанти тут зазвичай направляються на вузькі місця господарської діяльності і при цьому, якщо інноваційний сектор стає вихідним

[®] Однорог М.А., 2015.

пунктом розвитку реальних секторів АПК, то підприємництво ініціює їх зсередини підприємств, зацікавлених в інноваційному повороті [5, с. 22-32].

Третій фактор, що є тісною взаємодією між інноваційною та виробничою сферами, прискорює процес переходу до ринку. Ця обставина зазвичай яскраво виражається у відносній стабільності та стійкості функціонування соціально-економічної системи АПК в цілому [3, с. 135-143].

Проведений факторний аналіз показує, що послідовний рух інвестиційно-інноваційних процесів в АПК може бути розглянуто з різних позицій і з різним ступенем деталізації, оскільки етапи їх життєвого циклу відбуваються як в багаторівневих зв'язках, так і в різних стадіальних інтервалах. Якщо сутність і зміст цих процесів лежать в їх основних властивостях функціонування, стадіях і ознаках класифікації, то види, масштаби, темпи і фази здійснення – в новизні і джерелах фінансування. Загальна сума інвестиційних вкладень покликана забезпечити позитивну динаміку галузевої економіки і продовольчу безпеку країни. Завдяки зростанню світових цін на продовольство сфера АПК сьогодні виглядає найбільш привабливою і швидко розвивається. Ще один важливий плюс для інвесторів – ця галузь менше, ніж інші, постраждала в кризі.

Проте незважаючи на те, що інвестори почали з цікавістю ставитися до сільського господарства, вони все ж вкладають у нього свої кошти з великою обережністю. Інфраструктура АПК виглядає особливо неліквідною. До цього можна додати погодно-кліматичні ризики у рослинництві і епізоотичні в тваринництві за майже тотальної відсутності культури страхування, політичні, насамперед у вигляді державного, нехай і вимушеного, але втручання у діяльність сільськогосподарських ринків.

В останні роки влада робить колосальні зусилля для збільшення притоку інвестицій в АПК, в тому числі й іноземних, створює і постійно допрацьовує прогресивне інвестиційне законодавство, опрацьовуються механізми державно-приватного партнерства, спрямованого на вирішення інфраструктурних проблем [4, с. 6]. І вже сьогодні можна говорити про певні успіхи в цьому напрямку. Зростає кількість та інвестиційна ємність проектів, в регіони приходять все більш вагомні інвестори.

Таким чином, основні критерії відбору нових інвестиційних проектів такі: відповідність цілям соціально-економічного розвитку суб'єкта України і українським законодавством в галузі екології; економічна доцільність реалізації проекту в цьому регіоні з урахуванням балансів сільськогосподарської продукції; збереження або збільшення кількості робочих місць; поліпшення житлових умов залучених фахівців; термін окупності інвестиційного проекту (не більше 10 років). Державні ресурси, що направляються на підтримку вітчизняного сільського господарства, витрачаються з різним ступенем ефективності.

Київська область як і раніше залишається привабливою для інвесторів, при цьому значна увага приділяється аграрному сектору. Адже тут створені відмінні економічні, правові та організаційні умови для стабільної і продуктивної роботи великих холдингів і компаній. Реалізація інвестиційних проектів дозволяє сьогодні створювати робочі місця з високою заробітною платою, будувати нове житло.

Розглянемо, як кількість інвестицій, вкладених у сільське господарство, впливає на його прибутковість:

1) спостерігається стабільне зростання середньої заробітної плати працівників сільського господарства разом зі зростанням інвестицій; інвестиції є факторинговою ознакою, а заробітна плата результативною;

2) спостерігається відносна стабільність чисельності працівників, це можна пояснити інтенсивним шляхом розвитку сільського господарства за рахунок інвестицій;

3) число господарств (сільськогосподарських організацій) збільшується за зменшення чисельності працівників, це може бути пов'язано з появою великої кількості суб'єктів малого підприємництва в сільському господарстві і закриттям великих господарств [1, с. 85-93].

Узагальнюючи результати проведеного дослідження, зробимо висновок: інвестиції в сільське господарство (факторна ознака) мають істотний вплив на ряд важливих показників, таких як балансовий прибуток, рентабельність, заробітна плата працівників (результативні ознаки).

Оцінка наведених показників дозволяє зробити висновок про кінцевий результат інвестиційної діяльності АПК регіону, виявити реальну картину ресурсозабезпечення і його відтворювальну харак-

теристику, виявити несприятливу кон'юнктуру інвестиційної активності і повільний темп руху капіталу в цілому. Важливий висновок полягає в тому, що протягом аналізованого періоду відзначається певне коливання відносин введення в дію основних фондів до інвестицій в основний капітал. В окремі роки вкрай високе відношення більшою мірою пов'язане з зовнішньою інвестиційною кон'юнктурою, а найнижче значення – з несприятливим внутрішнім і зовнішнім інвестиційним кліматом. Це дозволяє прийти до іншого висновку: зростання споживчого попиту підприємств АПК може підтримувати лише поточну динаміку виробництва, але стійке зростання виробництва можливе тільки шляхом розширення масштабності та обсягу довгострокових вкладень. Так як при існуючих темпах і величині інвестиційних витрат (в основному за рахунок автономних і «дорогих» короткострокових банківських коштів) неможливо перейти до прогресивних методів господарювання, виконання величезних соціально-економічних завдань.

Досліджуючи фінансову підтримку аграрного сектора, потрібно уточнити поняття ефективності та її критерії. Ефективність державної фінансової підтримки – це складна економічна категорія, що показує максимальну виробничу віддачу від сукупності засобів і вигод, одержуваних сільськогосподарськими виробниками та сільськими територіями безоплатно або на пільгових умовах з бюджетів різних рівнів, а також дії законодавчих та інших державних заходів, що забезпечують умови ефективного функціонування сільськогосподарського виробництва та життєдіяльності на селі.

Основні показники економічної ефективності державної фінансової підтримки залежать від виробничих показників, таких як прибуток до оподаткування по всій діяльності сільськогосподарських організацій на 1 га сільськогосподарських угідь, чистий прибуток організацій на 1 га сільськогосподарських угідь, розмір фінансової допомоги, що надається державою.

Важливим показником є бюджетна ефективність, яка розраховується як відношення сум податків, зборів та інших платежів підприємств аграрного сектора, що надійшли в скарбницю, до розміру їх державних субсидій. Таким способом розрахунку можна визначити реальну віддачу від регіональної державної підтримки.

Визначення показника ефективності державних субсидій свідчить про його нестійку динаміку. Незважаючи на зміну природно-кліматичних умов та економічну кризу, завдяки державній підтримці аграрного сектора необхідне зростання обсягу виробництва сільськогосподарської продукції було досягнуто.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Важливим напрямом підвищення ефективності інвестицій в АПК є поліпшення структури капітальних витрат:

- технологічної;
- відтворювальної;
- галузевої;
- територіальної.

Великомасштабних інвестицій гостро потребують практично всі галузі агропромислового комплексу:

- сільське господарство;
- переробна промисловість;
- соціальна сфера села.

Ця проблема має вирішуватися насамперед шляхом поліпшення інвестиційного клімату, що сприяє залученню внутрішніх та зовнішніх інвестицій для вирішення нагальних завдань розвитку агропромислового виробництва та соціальних проблем села.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонов В.Б. Оцінка ефективності структурних трансформацій залучення прямих іноземних інвестицій в Україні / В. Б. Антонов // Регіональна економіка. – 2010. – № 3. – С. 85–93.
2. Басов М.Г. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. [Електронний ресурс] / М.Г. Басов. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/PNR_2006/Economics/4_basov.doc.htm
3. Годованець О. Податкове регулювання інвестиційної діяльності як фактор економічного зростання / О. Годованець, Л. Амбрик // Світ фінансів. – 2011. – № 1. – С. 135–143.
4. Козик В. В. Визначення чутливості інвестиційної ефективності до зміни ефектоутворюючих факторів виробництва інноваційної продукції / В. В. Козик, О. Ю. Ємельянов, О. Л. Політанська // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 3. – С. 6.
5. Крупка М. І. Оцінка фінансового потенціалу інвестиційної діяльності в економіці України / М. І. Крупка, Н.Б. Демчишак // Фінанси України. – 2011. – № 11. – С. 22–32.

REFERENCES

1. Antonov V.B. Ocinka efektyvnosti strukturnyh transformacij zaluchennja prjamyh inozemnyh investycij v Ukraini / V. B. Antonov // Regional'na ekonomika. – 2010. – № 3. – S. 85–93.
2. Basov M.G. Ocinka investycijnoi' pryvablyvosti pidpryjemstva. [Elektronnyj resurs] / M.G. Basov. – Rezhym dostupu: http://www.rusnauka.com/PNR_2006/Economics/4_basov.doc.htm
3. Godovanec' O. Podatkove reguljuvannja investycijnoi' dijal'nosti jak faktor ekonomichnogo zrostantnja / O. Godovanec', L. Ambryk // Svit finansiv. – 2011. – № 1. – С. 135–143.
4. Kozyk V. V. Vyznachennja chutlyvosti investycijnoi' efektyvnosti do zminy efektoutvorjujuchyh faktoriv vyrobnyctva innovacijnoi' produkciij / V. V. Kozyk, O. Ju. Jemel'janov, O. L. Politans'ka // Investycii': praktyka ta dosvid. – 2009. – № 3. – S. 6.
5. Krupka M. I. Ocinka finansovogo potencialu investycijnoi' dijal'nosti v ekonomici Ukrainy / M. I. Krupka, N.B. Demchysyak // Finansy Ukrainy. – 2011. – № 11. – S. 22–32.

Проблемы финансирования инвестиционной деятельности АПК

М.А. Оdnорог

В статье обосновывается возможность определения инновационной оценки предприятий АПК на основе оценки инвестиционной политики. Дана краткая характеристика механизма привлечения реальных инвестиций в предприятия АПК.

Доказано, что важным направлением повышения эффективности инвестиций в АПК является улучшение структуры капитальных затрат: технологической, воспроизведенной, отраслевой, территориальной.

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная оценка, агропромышленный комплекс, факторы, Киевская область.

Problems of financing investment activity APC

M. Odnorog

Attention is paid to issues of component factors in agriculture Kiev region. Substantiates the ability to define innovative agricultural enterprises assessment based on an assessment of the investment policy. We give a brief description of the mechanism to attract real investment in agribusiness. Material article is aimed at a wide audience of researchers, teachers, employees of government agencies and university students.

Questions investment evaluation component factors, characteristics of effective use, development and study trends and sources of investment estimates and their rational combination of agricultural enterprises require further study.

The main objective of the research is to study the theoretical and practical aspects of investment evaluation component factors in agriculture Kiev region.

Theoretical and methodological basis of the study is the dialectical method of knowledge and systematic approach by which the theoretical and methodological bases of formation evaluation component factors of investment in agriculture, current conditions and characteristics of their influence.

Investment in agriculture (factorial sign) have a significant impact on a number of important indicators such as retained earnings, profitability, wages of employees (effective signs). Evaluation of the above indicators suggests the end result agribusiness investment in the region, to identify the real picture of resource and its reproductive characteristics, identify unfavorable situation of investment activity and slow rate of movement of capital in general.

An important way to increase the efficiency of investment in agriculture is to improve the structure of capital costs, technological, reproduction, sectoral and territorial. In large-scale investments in dire need of virtually all sectors of agriculture, agriculture, manufacturing, social sphere of the village. This problem should be solved primarily by improving the investment climate that encourages domestic and foreign investment to address urgent problems of agro-industrial production and social problems of the village.

Keywords: investments, investment appraisal, agriculture, factors Kyiv region.

Надійшла 16.10.2015 р.